នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ

ភាគីដាក់ឯកសារ: លោក ខៀវ សំផន

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ភាសាដើម: **បារាំង**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ២០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 20-May-2014, 14:55
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: **សាធារណៈ**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយសាលាដំបូង **សាធារណៈ/Public**

ប្រភេទនៃចំណាត់

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណ្ដោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

សេចក្តីសន្និដ្ឋានមេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ស្តីពីអញ្ញត្រកម្ម ដែលអង្គជំនុំជម្រះមិនទាន់បានដោះស្រាយ

ដាក់ដោយ៖

សហមេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន

លោក គង់ សំអុន

លោកស្រី Anta GUISSÉ

លោក Arthur VERCKEN

ជំនួយការ

លោកស្រី សេង សុជាតា

កញ្ញា Marie CAPOTORTO

កញ្ញា Soumeya MEDJEBEUR

លោក Pierre TOUCHE

ផ្ញើជូន៖

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ចៅក្រម និល ណុន

ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT

ចៅក្រម យូ ឧត្តរា

ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE

ចៅក្រម យ៉ា សុខន

សហព្រះរាជអាជ្ញា

លោកស្រី ជា លាង

លោក Nicholas KOUMJIAN

[០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ]

កញ្ញា អ៊ុំច ស្រីផាត

កញ្ញា សេង លីណា

កញ្ញា Cécile ROUBEIX

មេធាវីនៃដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

ក្រុមមេធាវីខាងការពារក្ដី លោក នួន ជា

សូមគោរពអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

១. នៅថ្ងៃទី២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៤ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ("អង្គជំនុំជម្រះ") បានផ្តល់ "*ព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងអញ្ញត្រកម្មដែលនៅសេសសល់* "។[1] អង្គជំនុំជម្រះបានបង្គាប់ឲ្យភាគី ផ្តល់ព័ត៌មានបន្ថែមទៅលើអញ្ញត្រកម្មពីរ ដែលក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី បានលើកឡើងកាលពីពេលមុន ដូចជា ៖

- អញ្ញត្រកម្មទាក់ទិននឹងអាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសនៃការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ
- អញ្ញត្រកម្មស្តីពីយុត្តាធិការនៃអង្គជំនុំជម្រះលើការនិរទេសដែលជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ។[2]

២. អង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ថា "*ជាបឋម ភាគីត្រូវបញ្ជាក់ប្រាប់អង្គជំនុំជម្រះថា តើខ្លួនយល់ស្របទៅនឹងពីអញ្ញត្រកម្មដែលលើកឡើងដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តី អៀង សារី ដែរឬទេ។ បើសិនយល់ស្រប ភាគីត្រូវបញ្ជាក់ពីជំហរនានារបស់ខ្លួនលើបញ្ហានេះ*"។[3]

៣. ថ្ងៃនេះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក ខៀវ សំផន ("មេធាវីការពារក្តី") សូមជូនដំណឹងទៅអង្គជំនុំជម្រះថា មេធាវីការពារក្តីយើងខ្ញុំយល់ស្របតាមអញ្ញត្រកម្មទាំងពីរ ហើយសូមបញ្ជាក់ពីជំហររបស់ខ្លួនថា ការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវផុតអាជ្ញាយុកាលទៅហើយ (I) ហើយ អង្គជំនុំជម្រះមិនមានយុត្តាធិការក្នុងការជំនុំជម្រះលើការនិរទេសជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិនោះឡើយ (II)។

---

[1] ព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងអញ្ញត្រកម្មដែលនៅសេសសល់ ថ្ងៃទី២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៤ **E306**

[2] ដូចគ្នា កថាខណ្ឌទី៥

[3] ដូចគ្នា។ ថ្ងៃដាក់ឯកសារដែលបានកំណត់កាលពីដំបូងត្រឹមថ្ងៃទី១៦ ឧសភា ២០១៤ ត្រូវបានលើកទៅត្រឹមថ្ងៃទី២៦ ឧសភា ២០១៤ (សូមអានសេចក្តីជូនដំណឹងពីការដាក់ឯកសារ - *Fw: Notice of deficient Filing* របស់ក្រឡាបញ្ជីអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថ្ងៃទី១៩ ឧសភា ២០១៤ ម៉ោង ១៧ម៉០១។

I. អាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសការរំលោភបំពានផ្លូវច្បាប់លើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ

ក. រំឭកនីតិវិធី

៤. នៅថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី បានដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ពាក់ព័ន្ធនឹងអវត្តមានយុត្តាធិការនៃអង្គជំនុំជម្រះ លើការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ ដោយហេតុថា អាជ្ញាយុកាលនៃអនុសញ្ញានេះបានផុតរលត់តាំងពីឆ្នាំ១៩៨៩ ម្ល៉េះ។[4]

៥. ថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានផ្តល់សម្អាងហេតុនៃដីកាសម្រេចរបស់ខ្លួនលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី ប្រឆាំងទៅនឹងដីកាដំណោះស្រាយ។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ថា *"អនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវដែលជាច្បាប់អាចអនុវត្តបានក្រោមមាត្រា ៦ នៃច្បាប់ អ.វ.ត.ក ចែងថា ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមពុំមានអាជ្ញាយុកាលនោះទេ ដែលបង្ហាញថាពុំមានអាជ្ញាយុកាលអាចអនុវត្តបានទេ"* ។[5]

៦. ថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី បានស្នើសុំដល់អង្គជំនុំជម្រះ ដើម្បីដាក់សារណាបន្ថែម ដើម្បីពន្យល់ពីការវិភាគមិនត្រឹមត្រូវនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។[6]

៧. ថ្ងៃទី២៨ និងទី២៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ នៅក្នុងសវនាការបឋម ការចោទជាបញ្ហានេះជាកម្មវត្ថុនៃការពិភាក្សាដេញដោល រវាងក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី សហព្រះរាជអាជ្ញា និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។[7]

---

[4] អញ្ញត្រកម្មរបស់ អៀង សារី អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ (អាជ្ញាយុកាលលើអំពើបំពារបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ) ថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ **E43** (« **E43** »)។

[5] សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ ថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ **D427/1/30** កថាខណ្ឌទី ៧៣។

[6] ការបង្ហាញរបស់ អៀង សារី លើផ្នែកនៃសាលដីការបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ ដែលតម្រូវឱ្យមានសារណាបន្ថែមទាក់ទងនឹងការអនុវត្តនៅ អវតក នូវឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ និងទម្រង់នៃការទទួលខុសត្រូវអន្តរជាតិ ថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ **E83** កថាខណ្ឌទី៦។

[7] របៀបវារៈសម្រាប់សវនាការបឋម ថ្ងៃទី ១៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០១១ **E86/1** កថាខណ្ឌទី៤។ ប្រតិចារឹកសវនាការនៃ (« T. ») ថ្ងៃទី២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១ **E1/5.1** ទំព័រទី៨៦ ដល់ទី១២២ ។ ») T. ថ្ងៃទី២៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១ **E1/6.1** ទំព័រទី៣ ដល់ទី១៨ ។

៨. ថ្ងៃទី២២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចបំបែកដំណើរការនីតិវិធី នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ និងលើកពេលការពិនិត្យលើបញ្ហាទាំងនេះទៅសវនាការក្រោយៗទៀត។[8]

ខ. សម្អាងហេតុ

៩. ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក ខៀវ សំផន យល់ស្របតាមទាំងស្រុងនូវអំណះអំណាងរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី គឺជាអំណះអំណាងដែលយើងខ្ញុំយកជាយោងដោយមិនបានពង្រីកសេចក្តី លើកលែងតែអំណះអំណាងដែលទាញចេញពីច្បាប់បារាំង។

១០. នៅឆ្នាំ ២០១១ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី បានលើកយកឧទាហរណ៍ពីក្នុងច្បាប់បារាំង ដែលបានប្រើជាគម្រូនៅក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការកម្ពុជា ហើយដែលបំបែកពីគ្នារវាងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ។ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិនេះមិនមានអាជ្ញាយុកាលទេ ដែលវាខុសពីឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម។ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី ក៏បានស្រង់យុត្តិសាស្ត្ររឿងក្តី *Barbie* នៅឆ្នាំ ១៩៨៥។[9]

១១. នៅឆ្នាំ ២០១១ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះឲ្យទាត់ចោលចំណុចនោះដោយសម្អាងថា យុត្តិសាស្ត្រក្នុងរឿងក្តី *Barbie* បានផ្អែកលើច្បាប់បារាំងនៅឆ្នាំ ១៩៦៤ ដែល *"បានលើកលែងចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ"* ហើយថា ការបំបែកគ្នារវាងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ គឺ "*មិនមានអត្ថន័យទេ*"។[10]

១២. តែនៅឆ្នាំ២០១០ អ្នកតាក់តែងច្បាប់បារាំងដែលបានសម្របច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌបារាំងទៅតាមគំរូតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ("CPI") នៅតែរក្សាការញែកដាច់ពីគ្នា រវាងឧក្រិដ្ឋកម្ម

---

[8] ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ ស្ទួនពីរនៃវិធានផ្ទៃក្នុង ថ្ងៃទី២២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០១១ **E124**។ សេចក្តីសម្រេចលើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២ បន្ទាប់ពីមានសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣ **E284** ថ្ងៃទី២៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៣ កំណត់ជើងទំព័រលេខ ២១២, ២៧១ និង ២៧៥។

[9] **E43** កថាខណ្ឌទី៨។ (« T. ») ថ្ងៃទី២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១ **E1/5.1** ទំព័រ ១០១ បន្ទាត់ទី៦ដល់ទី១២។

[10] (« T. ») ថ្ងៃទី២៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១ **E1/5.1** ទំព័រ ១២០ បន្ទាត់ទី២១ ដល់ទំព័រទី១២១ បន្ទាត់ទី១១ ។

សង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ហើយបានបន្ថែមថិរវេលាកំណត់អាជ្ញាយុកាលនៃឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមទៀតផង។[11] ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានចាត់ទុកថា ទង្វើបែបនេះ អ្នកតាក់តែងច្បាប់មិនបានមើលរំលងគោលការណ៍នីត្យានុកូលភាពនោះទេ។[12]

១៣. ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ក្រុមមេធាវីការពារក្តី សូមទទូចទៅលើចំណុចដែលថា ផ្ទុយពីការអះអាងរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ អនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវមិនមានចែងនូវបទបញ្ញត្តិណាមួយពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការពុំមានអាជ្ញាយុកាលនៃបទល្មើសនេះឡើយ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ការពុំមានអាជ្ញាយុកាលនេះ មិនមាននៅក្នុងច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ រវាងឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩ទេ។ បើតាមច្បាប់អនុវត្តន៍នៅប្រទេសកម្ពុជា ពីឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ ១៩៧៩ ការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវ ត្រូវបានផុតរលត់យ៉ាងយូរត្រឹមឆ្នាំ១៩៨៩ មកម្ល៉េះ។ ដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះ មិនមានយុត្តាធិការក្នុងការជម្រះរឿងនេះ នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះឡើយ។

II. អង្គជំនុំជម្រះមិនមានយុត្តាធិការលើការនិរទេសជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ

១៤. ថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី បានលើកឡើងថា *"ត្រូវតែលុបចោល"* ដីកាដំណោះស្រាយ ពីកថាខណ្ឌ១៣៩៧ ដល់ ១៤០១ ដែលទាក់ទិននឹងការនិរទេសជនជាតិវៀតណាម នៅខេត្តព្រៃវែង ស្វាយរៀង និងសហករណ៍ស្រុកត្រាំកក់។ ក្រុមមេធាវីបានលើកឡើងដោយមានសម្អាងហេតុ យ៉ាងត្រឹមត្រូវ ថា វិធានផ្ទៃក្នុងមិនអនុញ្ញាតឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ធ្វើការស៊ើបសួរលើអង្គហេតុទាំងនោះ ដែលជាអង្គហេតុមិនមានចែងនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរណាមួយរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាឡើយ។[13]

១៥. ថ្ងៃទី១៦ ខែមិនា ឆ្នាំ២០១១ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរមាន *"មូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់មួយ"* ដែលអនុញ្ញាតឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

---

[11] ច្បាប់លេខ 2010-930 ចុះថ្ងៃទី៩ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០១០ ស្តីពីការសម្របសម្រួលច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងស្ថាប័ន CPI មាត្រា៧។

[12] ដីកាសម្រេចលេខ 2010-612 DC នៃក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ចុះថ្ងៃទី៥ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០១០ មូលបទ ៧។

[13] ញត្តិរបស់ អៀង សារី ស្នើសុំលុបចោលផ្នែកខ្លះនៃដីកាដំណោះស្រាយដោយសារកំហុសនីតិវិធី ថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ **E58** កថាខណ្ឌទី១១

បើកការស៊ើបសួរលើអង្គហេតុទាំងនោះ។[14] សហព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតទទួលបានសិទ្ធិស៊ើបអង្កេត លើការនិទេស[15] ការជម្លៀសប្រជាជនដំណាក់កាលទីបី[16] និងការដាក់គោលដៅលើជនជាតិវៀតណាម។[17]

១៦. ក៏ប៉ុន្តែ កថាខណ្ឌនានាក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរពាក់ព័ន្ធនឹងការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំ ទាក់ទងតែការជម្លៀសដំណាក់កាលទី១ ទី២ និងទី៣ តែប៉ុណ្ណោះ។ សកម្មភាពនេះមិនពាក់ព័ន្ធនឹងការនិរទេសប្រជាជន ទៅប្រទេសវៀតណាមនោះឡើយ ហើយវាសំដៅប្រជាជនគ្រប់គ្នាទាំងអស់ មិនមានគោលដៅតែចំពោះជនជាតិវៀតណាមជាពិសេសនោះឡើយ។ ដូច្នេះ ការជម្លៀសលើកទីបីនៅខេត្តព្រៃវែង និងស្វាយរៀង មិនចំពោះតែប្រជាជនវៀតណាមជាពិសេសនោះឡើយ (តែវាពាក់ព័ន្ធនឹងប្រជាជនទាំងអស់គ្នា) ហើយក៏មិនពាក់ព័ន្ធនឹងការនិរទេសទៅកាន់ប្រទេសវៀតណាមនោះក៏ទេដែរ។ ចុងបញ្ចប់ ពិតមែនតែសហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើង ពីវត្តមាននៃនយោបាយកំណត់គោលដៅចំពោះជនជាតិវៀតណាមមែន តែនយោបាយនេះសំដៅលើការកម្ទេច ជាពិសេសដោយការសម្លាប់តែប៉ុណ្ណោះ។[18] ដូច្នេះ នយោបាយកំណត់សំដៅប្រជាជនវៀតណាមនេះមិនពាក់ព័ន្ធនឹងការនិរទេសនោះទេ។

១៧. ម៉្យាងទៀត គេគប្បីគូសបញ្ជាក់ថា សហព្រះរាជអាជ្ញាមិនបានឆ្លើយតបនឹងអំណះអំណាងរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី ឡើយ ពាក់ព័ន្ធនឹងសហករណ៍ស្រុកត្រាំកក់។

---

[14] ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹងញត្តិរបស់ អៀង សារី ស្នើសុំលុបចោលផ្នែកខ្លះនៃដីកាដំណោះស្រាយដោយសារកំហុសផ្នែកនីតិវិធី ថ្ងៃទី១៦ ខែមិនា ឆ្នាំ២០១១ **E58/1** កថាខណ្ឌទី២៩

[15] ដូចខាងលើ កំណត់ជើងទំព័រលេខ ៦៧ នៃដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ **D3** កថាខណ្ឌទី១២២ គ)

[16] ដូចខាងលើ កំណត់ជើងទំព័រលេខ ៦៧ នៃដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ **D3** កថាខណ្ឌទី៤២

[17] ដូចខាងលើ កំណត់ជើងទំព័រលេខ ៦៧ នៃដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ **D3** កថាខណ្ឌទី៦៩

[18] ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ថ្ងៃទី១៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ **D3** កថាខណ្ឌទី៦៩៖ *"ប.ក.ក ធ្វើសកម្មភាពសំដៅកម្ទេចរូបកាយប្រជាជនវៀតណាមទាំងស្រុង នៅខេត្តព្រៃវែង ដោយការសម្លាប់។ ផែនការនេះមួយផ្នែកគឺ [...] សម្លាប់ទាំងម្តាយទាំងកូន បើសិនជាមាន ប្រសិនបើម្តាយមានសញ្ជាតិវៀតណាម"*។

១៨. ការព្យាយាមបកស្រាយបង្ហាញរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញានេះ មិនត្រឹមត្រូវទៅនឹងការវិភាគកថាខណ្ឌនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរនោះឡើយ។ ដូច្នេះ មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន យល់ស្របតាមសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី លោក អៀង សារី ដែលថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនមានអំនាចក្នុងការស៊ើបអង្កេតទៅលើអង្គហេតុទាក់ទងទៅនឹងការនិរទេសជនជាតិវៀតណាម នៅខេត្តព្រៃវែង ស្វាយរៀង និងនៅសហករណ៍ស្រុកតាំកក់នោះឡើយ។

១៩. ពីព្រោះថា ពាក្យពេចន៍នៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង មិនបាននាំឲ្យមានការសង្ស័យបន្តិចសោះឡើយទៅលើវិសាលភាពនៃការទទួលបណ្តឹងនៃសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត *"ដែលត្រូវស៊ើបអង្កេតលើអង្គហេតុដែលបានចែងនៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរ ឬដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរបន្ថែម"។*[19] ដូចគ្នានេះដែរ នៅក្នុងច្បាប់កម្ពុជា[20] និងច្បាប់បារាំង[21]។ ម៉្យាងទៀតយុត្តិសាស្ត្របារាំងក៏បានអះអាងផងដែរពីភាពរឹងបន្តឹងនៃវិធាននេះជាច្រើនលើកច្រើនសា។[22]

២០. ដោយសារតែ អង្គជំនុំជម្រះមិនបានទទួលបណ្តឹងយ៉ាងត្រឹមត្រូវអំពីបទចោទប្រកាន់លើការនិរទេសដែលជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដូចបានកំណត់នៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយដូច្នេះអង្គជំនុំជម្រះមិនមានយុត្តាធិការក្នុងការជំនុំជម្រះលើចំណុចនេះឡើយ។ នេះជាគោលការណ៍ច្បាប់ដ៏សំខាន់បំផុត ដែលមិនអាចលើកលែងបានឡើយ លើកលែងតែគេធ្វើមិនដឹងមិនឮចំពោះបទបញ្ញត្តិដែលចែងយ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង និងច្បាប់កម្ពុជា ដែលនោះជា

---

[19] វិធានផ្ទក្នុង វិធាន ៥៥.២។

[20] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា មាត្រា ១២៥ ៖ *"ចៅក្រមស៊ើបសួរទទួលបណ្តឹងអំពីអង្គហេតុ ដែលមាននៅក្នុង ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួររបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ ចៅក្របស៊ើបសួរត្រូវស៊ើបសួរតែពីអង្គហេតុនោះប៉ុណ្ណោះ"។*

[21] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌបារាំង មាត្រា ៨០។

[22] ជាឧទាហរណ៍ សូមអាន តុលាការកំពូល-ផ្នែកបទឧក្រិដ្ឋ ព្រឹត្តិបត្តិផ្នែកបទឧក្រិដ្ឋ លេខ ១៨០ ថ្ងៃទី១០ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៣ ។ តុលាការ-ផ្នែកបទឧក្រិដ្ឋ ព្រឹត្តិបត្តិផ្នែកបទឧក្រិដ្ឋ លេខ ២៤០ ថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៤ ៖ *"... មាត្រា ៨០ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ហាមចៅក្របស៊ើបសួរមិនឲ្យស៊ើបសួរលើអង្គហេតុដែលមិនទទួលបានបណ្តឹងស្របតាមដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួរពីរដ្ឋអាជ្ញានៃសាធារណរដ្ឋបារាំងនោះឡើយ..."*។ តុលាការកំពូល-ផ្នែកបទឧក្រិដ្ឋ ព្រឹត្តិបត្តិផ្នែកបទឧក្រិដ្ឋ លេខ ៦០ ថ្ងៃទី៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៨៦ ៖ *"...អំណាចដែលប្រគល់ជូនចៅក្រមស៊ើបសួរ [...] ហើយដោយអនុលោមតាមច្បាប់ អាចឲ្យចៅក្រមស៊ើបសួរដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ដល់ការស្វែងរកការពិតគឺកម្រិតតែត្រឹមអង្គហេតុណាដែលទទួលបានបណ្តឹង..."*។

ការរំលោភយ៉ាងច្បាស់ក្រឡែត ទៅលើសិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការកាត់សេចក្តីប្រកបដោយយុត្តិធម៌។

២១. **អាស្រ័យហេតុនេះ** មេធាវីការពារក្តី លោក ខៀវ សំផន សូមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមេត្តា៖

- **ប្រកាស** និង**វិនិច្ឆ័យ**ថា ការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវបានផុតអាជ្ញាយុកាលទៅហើយ និងថា អង្គជំនុំជម្រះលែងមានយុត្តាធិការលើបញ្ហានេះហើយ
- **ប្រកាស** និង**វិនិច្ឆ័យ**ថា អង្គជំនុំជម្រះមិនមានយុត្តាធិការលើការកំណត់ការនិរទេសជាឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ។

រក្សាសិទ្ធិកែប្រែគ្រប់យ៉ាង
និងដើម្បីយុត្តិធម៌

	មេធាវី គង់ សំអុន មេធាវី Anta GUISSÉ មេធាវី Arthur VERCKEN	ភ្នំពេញ ប៉ារីស ប៉ារីស	
កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា